

Частина 4. Антитоталітарний кінематограф та театр як європейський культурний феномен

Методичні вказівки до практичного заняття № 13

ПРИВАТНІ ДРАМИ РЕЖИСЕРІВ ТОТАЛІТАРНОЇ ДОБИ

■➔ План

1. Чарлі Чаплін як вигнанець Америки.
2. Сергій Ейзенштейн: трагедія протистояння генія та тирана.
3. Олександр Довженко: переплетіння комуністичної та національної складової у творчості.
4. Режисери, драматурги та актори в добу ідеологічних репресій: Лесь Курбас, Всеволод Мейєрхольд, Аджей Вайда, Іван Миколайчук.

Заняття має теоретичну і практичну частини. У теоретичній частині розбираються вищеназвані питання. Практична частина заняття передбачає створення власного сценарію драматичної мініатюри.

■ **Мета заняття:** конкретизувати поняття антитоталітарних дискурсів на прикладі європейських театру та кінематограф. Продемонструвати можливості застосування відповідних дискурсів в педагогічному процесі
Набути навички створення власного сценарію драматичної мініатюри антитоталітарного змісту.

Пам'ятка 1

для створення власного сценарію драматичної мініатюри

1. Обрати персоналію митця із переліку тих, кого вивчали на лекціях та практичних (див.: Додаток 1).
2. Вивчити біографію та місце антитоталітарних практик у його житті і творчості.
3. Написати *синопсис* – короткий виклад фабули майбутньої драматичної мініатюри, враховуючи, що має бути чітко відслідковуватися обрана тема, опукло втілена ідея, розгорнуто конфлікт та доведено дійство до логічної розв'язки.
4. Розвинути текст синопсису до 4 – 6 сторінок (формату А4 комп'ютерного набору через 1,5 інтервали (поля 20 мм з усіх боків, розмір шрифту 14 гарнітури Times New Roman), зберігаючи основні закони драматичного мовлення (на початку вказати назву твору, жанр, перелік дійових осіб, праворуч писати ім'я, потім пряму мову персонажа, у дужках – ремарки щодо пропонованих дій персонажів).
5. Провести читку у особах на практичному занятті. Тривалість читки однієї п'єси від 7 до 15 хвилин.

Пам'ятка 2

для створення сценарію документального відеоролика

1. Обрати персоналію митця із переліку тих, кого вивчали на лекціях та практичних.
2. Вивчити біографію та місце антитоталітарних практик у його житті і творчості.
3. Написати синопсис – короткий виклад фабули майбутнього відеоролика, враховуючи, що має бути чітко відслідковуватися обрана тема, опукло втілена ідея, розгорнуто конфлікт та доведено дійство до логічної розв'язки.
4. Розгорнути текст синопсису до 6-8 сторінок сторінок (формату А4 комп'ютерного набору через 1,5 інтервали (поля 20 мм з усіх боків, розмір шрифту 14 гарнітури Times New Roman), зберігаючи основні закони драматичного та кінематографічного мовлення (на початку вказати назву, жанр, перелік дійових осіб, праворуч описати відеоряд та конкретні дії акторів чи ведучого, синхронно ліворуч – ім'я, пряму мову персонажа, що зараз у кадрі. Якщо кадр загального плану – описати закадровий тест).

5. Перевірити читкою тесту хронометраж, вказати у правій частині скільки секунд який фрагмент відеоряду триватиме.
6. Факультативно здійснити спробу відео зйомки та монтажу. Продемонструвати відеоролик тривалістю від 1,5 до 5 хвилин на практичному занятті або зачитати у особах кіносценарій.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Першоджерела

1. Гротовский Е. От Бедного театра к Искусству-проводнику / Перев. с польск., составл. вступит. ст. и примеч. Н. З. Башинджагян. М.: Артист. Режиссер. Театр, 2003. – 351 с.
2. Зануссі Кшиштоф: «Ділюся з глядачем сумнівами» // Кінотеатр, 2009, №4.
3. Сеїтаблаєв Ахтем: «Саїде, яка двічі врятувала єврейських дітей...» // Кінотеатр, 2016, № 4. Електронний архів.

Навчальна література

1. Аронсон Олег. Театр и аффект. Биомеханика Мейерхольда vs психотехника Станиславского / Гюнтер Ханс; Хенсген Сабина. Советская власть и медиа. – СПб.: Академический проект, 2006. – С. 296-306.
2. Венцлова Томас, Донкіс Леонідас. Передчуття і пророцтва Східної Європи. Серія «Бібліотека спротиву. Бібліотека надії». – Київ: Діх і літера, 2016. – 120 с.
3. Волков Соломон. Большой театр. Культура и политика. – М.: Издательство: АСТ, 2018. – 560 с.
4. Кандинська Віра. Весна чеського кінематографа // Світова кінокласика. Зб ст.. Упорядник Л. Брюховецька. – К.: Вид. дім «КМА». – 2004. – С.62 – 68.
5. Лурселль, Ж. Авторская энциклопедия фильмов. Dictionnaire du cinema: Les films. – М.: Rosebud Publishing, 2009. – 456 с.
6. Мусієнко О.С. Кіно і міфологеми тоталітарної доби / Мусієнко О.С. Українське кіно: тексти і контекст.– К.: Глобус – Прес, 2009. – 432 с. (С. 131-185).
7. Сегер Линда. Скрытый смысл. Создание подтекста в кино / Пер. с англ. Мария Десятова. – М.: Альпина нон-фикшн, 2018. – 204 с.

8. Фрейлих С. И. Пространство комедии или Чаплиниада / Фрейлих С.И. Теория кино: от Эйзенштейна до Тарковского. М.: Академический проект, Фонд «Мир», 2009. – 512 с. (С. 155-165.)
9. Фурсеева Мария. В стороне от «мейнстрима». Заметки о неглавном европейском кинематографе. – М.: Канон+РООИ «Реабилитация», 2016. – 384 с.

Додаткова література

1. Антуан де Бек. Новая волна. Портрет молодости. Пер с фр. – М: Rosebud Publishing, 2016. – 128 с.
2. Бородин Алексей. На берегах утопий. Разговоры о театре. – М.: Издательство: АСТ, Corpus, 2016. – 432 с.
3. Воглер Кристофер. Путешествие писателя. Мифологические структуры в литературе и кино. Пер. с англ. 2-е изд. – М.: Альпина нон-фикшн, 2017. – 476 с.
4. Гладильщикова Ю. Справочник грёз. Путеводитель по новому кино. – М.:Колибри, 2008. – 528 с.
5. Краузе Кшиштоф, Кос-Краузе Йоанна: Хто вони сьогодні, цигани Європи? // Кінотеатр, 2015, №1.
6. Мусский, И. А. 100 великих зарубежных фильмов. – М.: Вече, 2008. – 480 с.
7. Український погляд на кіно Польщі. Круглий стіл // Кінотеатр, 2015, №5.
8. Пашенко Анастасія. «Танго зі смертю»: образи каральної системи в українському кіно // Кінотеатр, 2015, №3.
9. Юлій Швець. Геометрія толерантності в «Квадраті» Рубена Естлунда // Кінотеатр, 2018, №1.
10. Іванишина Лариса. Минуле в кіно Центральної і Східної Європи // Кінотеатр, 2009, №5.
11. Чеське кіно «золотої доби» // Кінотеатр, 2009, №4.
12. Брюховецька Лариса. Відданий рідній Польщі. Спогад про Анджея Вайду // Кінотеатр, 2017, № 1.
13. Свято Роксоляна Гавел між політикою та мистецтвом або операція «Санация» // Кінотеатр, 2016, №6.
14. Наумова Лариса. Кіноосвіта. Filmoteka Szkolna в Польщі // Кінотеатр, 2016, № 5.
15. Брюховецька Лариса. Твір, небезпечний для режиму // Кінотеатр, 2016, № 4.

16. Собуцький Михайло. Етика й політика в норвезькому серіалі «Окуповані» Кінотеатр, 2016, № 3.
17. Наумова Лариса. У жанрі антиутопії // Кінотеатр, 2016, № 6.
18. Свято Роксоляна. Людський Рязанов // Кінотеатр, 2016, № 2.
19. Новикова Олена. Похмурі барви життя у фільмах Східної Європи («Берлінале») // Кінотеатр, 2016, № 3.
20. Людмила Серебренікова. У фокусі – кіно Латвії // Кінотеатр, 2018, №4.
21. Анастасія Пашенко. «Кіборги» Ахтема Сеїтаблаєва: зброя і музика // Кінотеатр, 2018, № 2.

Електронний ресурс

1. Гротовский Е. От Бедного театра к Искусству-проводнику / Перев. с польск., составл. вступит. ст. и примеч. Н. З. Башинджагян. М.: Артист. Режиссер. Театр, 2003. – 351 с. / Электронный ресурс. Режим доступа http://teatr-lib.ru/Library/Grotowski/poor_th/
2. Бондарчук Дмитро. Анджей Вайда і кіно морального неспокою // Ел. ресурс. Режим доступа https://www.bbc.com/ukrainian/blogs/2016/10/161010_wajda_ukraine_she
3. Крисальна Анна. Тоталітарна комедія, або Сто сім хвилин із життя влади (аналіз фільму в жанрі «чорна комедія» режисера Армандо Януччі «Смерть Сталіна») // Кінотеатр, 2018. №3 / Электронный ресурс. Режим доступа http://www.ktm.ukma.edu.ua/show_content.php?id=2164
4. Сивачук С. Осмислення тоталітарного минулого (30-ті роки ХХ століття) в українському ігровому кінематографі 1990-2000-х років // Электронный ресурс. Режим доступа http://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/syvachuk_v._s._comprehension_of_totalitarian_history30-years%D0%A5%D0%A5%D1%81entury__in_ukrainian_cinema_1990-2000_years.pdf
5. Слободзянек Тадеуш. Однокласники. Історія в XIV уроках. П'єса. // Электронный ресурс. Режим доступа <https://www.e-reading.club/book.php?book=1031038>
6. Тихомиров Владимир. «Самовары» Сталина. Как советские города чистили от героев-инвалидов // Электронный ресурс . Режим доступа https://life.ru/t/%D0%B3%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%B8/1113810/samovary_stalina_kak_sovietskiie_ghoroda_chistili_ot_ghieroiiev-invalidov

**Методичні вказівки
до практичного заняття № 14**

**СУЧАСНІ УКРАЇНСЬКІ МИТЦІ
ЯК ТВОРЦІ АНТИТОТАЛІТАРНОЇ
ХУДОЖНЬОЇ КОНТЕКСТУАЛЬНОСТІ**

► План

1. Художнє українське кіно 90-х – 2000 років та антиколоніальний дискурс (фільми Олеся Янчука та Леся Саніна).
2. Внесок документального кінематографу у антитоталітарну тему (творчість Марини Вроди, Сергія Лозниці, Аскольда Курова).
3. Сучасний український театр у пошуках антитоталітарних механізмів (Н. Неждана, О. Фоменко, Р. Віктюк, А. Бакіров, Г. Касьянов).

■ Мета заняття: конкретизувати поняття антитоталітарних дискурсів на прикладі творчості українських митців. Навчитися вести прес-конференцію та брати у ній участь; вести інтелектуальну дискусію на запропоновану тему, аргументувати свою точку зору та виявляти хиби певної позиції.

Заняття має теоретичну і практичну частини. У теоретичній частині розбираються вищеназвані питання. Практична частина заняття передбачає організацію та проведення гри «Інтерв'ю із видатним драматургом чи режисером».

**Методичні вказівки
для підготовки до навчальної гри
«ІНТЕРВ'Ю ІЗ ВИДАТНИМ ДРАМАТУРГОМ
ЧИ РЕЖИСЕРОМ»**

1. Колегіально групою обрати персоналію видатного драматурга чи режисера із додатку 1.
2. Розподілити ролі для навчальної гри: режисер, актори, що зіграли у його прем'єрній виставі чи кінофільмі, музичний режисер, оператор, художник, майстер костюмів, члени родини та друзі режисера чи драматурга, представники ЗМІ, блогів, громадськості.
3. Підготуватися до прес-конференції (розподілити, які ЗМІ хто представляє, продумати питання, обрати модератора прес-конференції, який оголосить інформпривід зустрічі, актуальність теми твору, увімкне відео-промоцію фільму чи зверне увагу на афішу вистави та буде оголошувати порядок еспозиційних виступів членів творчого колективу та слідкувати за часом і змістом питань від преси).
4. Провести гру враховуючи часовий регламент – до 5 хвилин експозиція культурного діяча, потім по 1 хвилині питання та по 2 хвилини відповіді.
5. Бути готовими до проведення культурологічної рефлексії після гри з викладачем частини 4 модуля 2.
6. Тривалість гри та рефлексії мають бути співмірними.
7. Оцінювання роботи учасників включає повноту інформації та художньо-риторичну і артистичну подачу її у діловій грі.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Першоджерела

1. Гротовский Е. От Бедного театра к Искусству-проводнику / Перев. с польск., составл. вступит. ст. и примеч. Н. З. Башинджагян. М.: Артист. Режиссер. Театр, 2003. – 351 с.
2. Неждана Неда: «Переклади п'єс – це «драматургічна» асоціація України з Європою» // Кінотеатр, 2017, № 3. Електронний архів.

3. Санін Олесь: «Мені подобається шукати і розкривати нові території...» // Кінотеатр, 2018, №4. Електронний архів.
4. Страйк ілюзій: Антологія сучасної української драматургії. – К.: Основи, 2004. – 370 с.

Навчальна література

5. Вергеліс Олег. Українська драма. Епізоди. – К.: Изд-во: Журнал «Радуга» Серія книг: Зрительный зал, 2016. – 476 с.
6. Гайдабура Валерій. Театр, розвіяний по світу. Феномен сцени повоєнної української діаспори. Німеччина, Австрія, Франція, США, Канада, Австралія . Київ: Києво Могилянська академія, 2013. – 404 с.
7. Зубавина І. Б. Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті / Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. – К.: ФЕНІКС, 2007. – 296 с.
8. Корнієнко Н. М. Самосвідомість: гра в театр на межі тисячоліть: соціологічний портрет сучасника. – К., 2003.

Додаткова література

9. Грабовський С. Україна today: під прапором сталінізму. Соціальна міфологія. – К.: Видавництво Лисенко П.П., 2013. – 230 с.
10. Скуратівський Вадим. Репертуарні сигнали національної катастрофи // Кінотеатр, 2015, №2.
11. Український погляд на кіно Польщі. Круглий стіл // Кінотеатр, 2015, №5.
12. Пащенко Анастасія. «Танго зі смертю»: образи каральної системи в українському кіно // Кінотеатр, 2015, №3.
13. Скуратівський Вадим. Олександр Довженко та Андре Мальро: про одну не-зустріч // Кінотеатр, 2009, №2.
14. Брюховецька Лариса. «Во избежание непредусмотренной камерности...», або Як виправляли і забороняли фільми Леоніда Бикова // Кінотеатр, 2009, №5.
15. Іванишина Лариса. Українські повстанці в ГУЛАГу і тиск глобалізації («Червоний») // Кінотеатр, 2017, № 6.
16. Корнієнко Н. М. Український театр у переддень III тисячоліття: Пошук картини світу. Ціннісні орієнтації. Мова. Прогноз. – К., 2000.

17. Костюк Юлія. Правда першоджерел чи тотальний контроль? // Кінотеатр, 2017, № 4.
18. Скуратівський Вадим. Дослідження української кінематографічної трагедії // Кінотеатр, 2017, № 5.
19. Брюховецька Лариса. Твір, небезпечний для режиму // Кінотеатр, 2016, № 4.

Електронний ресурс

1. Кувшинова Марія. Александр Миндадзе. От советского к постсоветскому. – М., Издательство: Ивана Лимбаха, 2017. – 248 с. / Електронний ресурс. Режим доступу до глави «Похищители жизни или фильм «Плюмбум» <https://www.colta.ru/articles/cinema/16567>
2. Сивачук С. Осмислення тоталітарного минулого (30-ті роки ХХ століття) в українському ігровому кінематографі 1990-2000-х років // Електронний ресурс. Режим доступу http://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/syvachuk_v._s._comprehension_of_totalitarian_history__30-years%D0%A5%D0%A5_%D1%81entury__in_ukrainian_cinema_1990-2000_years.pdf
3. Слободзянєк Тадеуш. Однокласники. Історія в XIV уроках. П'єса. // Електронний ресурс. Режим доступу <https://www.e-reading.club/book.php?book=1031038>
4. Тетерюк Марія. «Поводир»: вигадані пригоди на тлі реальних смертей // Кінотеатр, 2015, №5.
5. Тихомиров Владимир. «Самовары» Сталина. Как советские города чистили от героев-инвалидов // Електронний ресурс . Режим доступу https://life.ru/t/%D0%B3%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%B8/1113810/samovary_stalina_kak_sovietskiie_ghoroda_chistili_ot_ghieroiiev-invalidov
6. Тримбач С. В. Кіно народжене Україною. Альбом антології українського кіно. – К.: Самміт – книга, 2016. – 384 с.
7. Тримбач С. Молитва за Україну Івана Миколайчука. // Газета «День», 14.06.2001 // Електронний ресурс. Режм доступу <https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/molitva-za-ukrayinu-ivana-mikolaychuka>

**Список діячів кіно та театру – авторів артефактів
антитоталітарного спрямування**

Абдрашитов Вадим,	Беніньї Роберто,	Бергман Інгмар
Вайда Аджей,	Вілквіст Інгмар,	Врода Марина,
Довженко Олександр,	Кара Юрій,	Курбас Лесь,
Куров Аскольд,	Кустурица Еміль,	Лозниця Сергій,
Машков Володимир,	Мейерхольд Всеволод,	Миколайчук Іван
Параджанов Сергій,	Пітман Брюс,	Персиваль Брайан,
Прошкін Олександр,	Редфорд Майкл,	Росселіні Роберто,
Рогожкін Олександр,	Сабо Іштван,	Саїтаблаєв Ахтем,
Санін Лесь,	Слабошпицький Мирослав,	
Слободзянек Тадеуш,	Тарковський Андрій,	Трієр Ларс фон,
Фабрі Золтан,	Феліні Федеіко,	Чаплін Чарлі,
Ейзенштейн Сергій,	Янчук Олесь	

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

(тестові завдання для самоперевірки)

- 1. Формування антитоталітарної теми у кіно пов'язують з осмисленням якої історичної події:**
А) I світова війна; Б) сталінські репресії; В) II світова війна.
- 2. Роберто Росселіні у роботі «Рим, відкрите мсто» дав світу стрічку про нелюдські принципи ідеології:**
А) нацизму; Б) фашизму; В) сталінізму
- 3. Фільм Золтана Фарбі «П'ята печатка» піднімає проблему:**
А) зради; Б) пристосування; В) протидії тоталітарній ідеології.
- 4. Чому п'єса Тадеуша Слободзянека «Однокласники. історія в XIV уроках» викликала великий суспільний резонанс у Польщі у 2008 році?**
А) у п'єсі закладено ідею виправдання нацизму; Б) показано, що самі поляки були носіями расизму та виконавцями холокосту під час II світової війни; В) піднято тему одностатевих стосунків.
- 5. Фільм Брайана Персиваля «Книжковий злодій» (2013) про дитину, як антитоталітарного героя, знято за книжковим бестселером якого письменника:**
А) Маркуса Зузака; А) Джоан Ролінг; В) Ніла Геймана.
- 6. Історична драма Олександра Рогожкіна «Зозуля» (2002) є вдалим прикладом постановки проблеми:**
А) післявоєнного примирення людей, роз'єднаних тоталітарними ідеологіями; Б) екологічного лиха у Фінляндії; В) прав національної меншини саамі.
- 7. Режисер Олександр Прошкін у фільмі «Холодне літо 53» (1987) показав незламність у сталінських таборах людей яких соціальних верств:**
А) технічної інтелігенції та військовослужбовців; Б) робітників і селян; В) дворян та священників.

- 8. Микита Михалков у стрічці «Стомлені сонцем ч. 1» (1994) торкається осмислення теми:**
А) репресій; Б) геноциду; В) холоксту.
- 9. Режис Варньє залучив до зйомок у стрічці «Схід-захід» (1999) яку видатну постать французького кіно:**
А) Катрін Деньов; Б) Жерара Депардьє; В) Маселя Марсо.
- 10. Фільм Армандо Януччі «Смерть Сталіна» (2017) за жанром є:**
А) чорною комедією Б) нуаром В) історичною драмою.
- 11. Юрій Кара зняв стрічку «Завтра була війна» (1987) про репресії на прикладі:**
А) класу; Б) комунальної квартири; В) партизанського загону.
- 12. Який синдром тоталітарної ідеології критикує Вадим Абдрашитов у стрічці «Плюмбум або небезпечна гра» (1987):**
А) «Павліка Морозова»; Б) «Батька народів»; В) «Експорту революції».
- 13. Головний мотив пєси Олександра Галича «Матроська тиша» стосується:**
А) батьків і дітей; Б) військовополонених; В) матросів.
- 14. Майкл Редфорд зняв фільм-антиутопію «1984» за твором:**
А) Хакслі; Б) Оруела; В) Бредбері.
- 15. Драма режисера Стівена Долдрі «Читач» отримала ряд престижних нагород через:**
А) тему педофільї, Б) тему відповідальності за військові злочини; В) тему самогубства.
- 16. Фільм 2003 року режисера Вольфганга Беккера «Гуд бай, Ленін!» за жанром є :**
А) драмою; Б) історичним блокбастером; В) трагікомедією.
- 17. Режисер стрічки «Великий диктатор»:**
А) Ч. Чаплін; Б) О. Довженко; В) А. Хічкок.

- 18. Роберто Беніньї у трагікомедії «Життя прекрасне» висміює які варіанти тоталітарної ідеології:**
А) іспанський франкізм та югославський тітовізм; Б) сталінізм та ленінізм; В) фашизм та нацизм.
- 19. Режисер Ахтем Сеїтаблаєв зняв фільм «Хайтарма» на захист прав:**
А) кримських татар; Б) карпатських лемків; В) галицьких поляків.
- 20. Крег Мейзин у 2019 році зняв художній міні-серіал «Чорнобиль» як звинувачення радянської влади у чому:**
А) бездіяльності; Б) військовому злочині; В) злочині проти власного народу.
- 21. Лучіан Пінтіліє – румунський режисер, який зняв стрічку «Реконструкція»(1968), як заклик до:**
А) еміграції з країн, що знаходяться під впливом радянської ідеології; Б) відновлення монархії; В) наступу комунізму.
- 22. Румун Крістіан Немеску знімає соціально – політичну драму «Мрія про Каліфорнію», 2007 і здобуває приз Канського фестивалю, тому що**
А) оповідає про трагедію Косово; Б) рефлексує про фантомні болі румунських «дітей війни»; В) висловлює протест проти неототалітаризму, який навязують США.
- 23. Інгвар Вілквіст, сучасний польський драматург, створив п'єсу «Ніч Гельвера», щоб привернути увагу до проблеми:**
А) потурання нацистами прав людей з особливими потребами; Б) маніпуляції свідомістю; В) самогубства.
- 24. У 2016 році Дніпропетровський драматичний молодіжний театр «Вірино!» презентував у Чернігові драму «Голодна кров» (О. Бісик, Т. Волкова, Д. Медведєва). Основна тема твору:**
А) документальне звинувачення радянської влади у голодоморі; Б) практика молодих режисерів на теренах Дніпропетровщини у 1933 році; В) психологія людей, доведених голодом до відчаю.

- 25. Фільм Флоріана Хенкеля фон Доннерсмарка «Робота без автора» (2019) розвиває тему:**
А) Нацизм – ворожа ідеологія до всього індивідуального та творчого; Б) нацизм здатний пристосовуватися після офіційної поразки та вступати у тандем із марксизмом; В) глибокому мистецтву під силу бути прокурором навіть нацизму.
- 26. Роман Полански у х/ф «Піаніст» 2003 висвітлив поневіряння якої історичної творчої особистості :**
А) Владислава Шпільмана; Б) Федеріка Шопена; В) Міхала Огінського.
- 27. «Поводир, або Квіти мають очі» – український історичний драматичний фільм режисера і сценариста Олеся Саніна, в основу сюжету якого покладено:**
А) історію американського хлопчика, що стає поводитирем сліпому музиканту; Б) історію собаки-поводиря; В) історію вчителя біології.
- 28. Чому кращий угорський драматичний кінофільм 1981 року, поставлений режисером Іштваном Сабо називається «Мефісто»?**
А) тому що герой згадує Мефістофеля; Б) герой продається дияволу; В) це осучаснена версія «Фауста» Гете, переміщена у часи II світової війни.
- 29. «Форрест Гамп» – фільм Роберта Земекіса, поставлений за однойменним романом американського письменника Вінстона Грума (1986) став класикою у ствердженні яких демократичних цінностей?**
А) права на навчання; Б) права на приватний бізнес; В) свободи реалізації людини будь якого інтелектуального рівня.
- 30. Вистава чернігівської режисерки Тетяни Шумейко «Вільні метелики» Чернігівського драматичного українського театру має провідну ідею:**
А) свобода – це вседозволеність; Б) свобода – це відповідальність; В) рух хіпі – це символ свободи.